

БЕКІТІЛДІ
«Еуразиялық Сауда Жүйесі»
тауарлық биржасы» АҚ
Директорлар кеңесінің
шешімімен,
Хаттама № 302
«25» қараша 2021 жылы

**«ЕУРАЗИЯЛЫҚ САУДА ЖҮЙЕСІ»
АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫНЫҢ
ІСКЕРЛІК ЭТИКА КОДЕКСІ**

Құрметті әріптестер,

Биржамыздың табысты қызметі және оның дамуының серпіні командалық жұмысының жайлылығына байланысты.

Корпоративтік этика қызметкерлерді бірыңғай идеялы команда етіп біріктіретін негізгі элемент болып табылады.

Осыған байланысты осы Кодекске Биржада жеке және ұжымдық мінез-құлық нормалары мен ережелері енгізілген.

Кодекс нормаларын сақтау біздің беделімізді нығайтудың, Биржаның тұрақты дамуын қамтамасыз етудің міндетті қадамы болып табылады.

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Іскерлік этика кодексі «Еуразиялық Сауда Жүйесі» тауарлық биржасы» АҚ жұмысының базалық этикалық қағидаттарының қысқаша сипаттамасын қамтиды.

Осы Іскерлік этика кодексі Биржаның және оның еншілес ұйымдарының барлық қызметкерлеріне қолданылады.

Осы Кодекстің барлық ережелері акционерлермен, қызметкерлермен, еншілес ұйымдармен, серіктестермен және мердігерлермен қарым-қатынасқа қолданылады.

КОДЕКСТІҢ МАҚСАТТАРЫ

1. Биржа қызметкерлері басшылыққа алатын іскерлік этика мен мінез-құлықтың негізгі құндылықтарын, қағидаттарын, ережелері мен нормаларын бекіту;
2. жоғары этикалық стандарттарға негізделген бірыңғай корпоративтік мәдениетті дамыту, ұжымда жайлы психологиялық ахуалды сақтау;
3. Биржада қабылданған іскерлік этика нормаларын лауазымына қарамастан барлық қызметкерлердің бірдей түсінуі мен орындауы.

ІСКЕРЛІК ЭТИКАНЫҢ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ МЕН ҚАҒИДАТТАРЫ

1. Кәсіпқойлық

Биржаның қызметкерлері өздеріне қойылатын барлық қажетті біліктілік талаптарына сәйкес болуы тиіс.

Биржаның басшылығы қажетті жағдайлар жасай отырып, қызметкерлерінің кәсіпқойлығын арттыруға ұмтылады.

2. Беделділік

Биржа өзінің қызметін адалдық, адал ниет, әділдік және ар-ождан негізінде жүзеге асырады.

3. Ашықтық

Өзара мүдделерді, құқықтар мен міндеттерді сақтауды ескере отырып ұзақ мерзімді ынтымақтастықты орнату.

Биржаның басшылығы акционерлерді және серіктестерді Биржаның жай-күйі туралы уақтылы және шынайы ақпараттандыруға бағытталған.

4. Қауіпсіздік

Биржаның әрбір қызметкері өзінің және айналасындағылардың қауіпсіздігіне

жауапты.

Биржа, өз кезегінде, еңбек пен қоршаған ортаның қауіпсіздігін, өмір мен денсаулықтың сақталуын қамтамасыз етуге ұмтылады.

5. Экологиялық

Биржаның барлық компаниялары өз қызметінде барлық экологиялық қорғау талаптарының толық және сөзсіз орындалуына кепілдік береді.

6. Командада жұмыс

Командада жұмыс – Биржаның барлық еңбек ұжымдарының жұмысындағы ең жоғары басымдық.

ІСКЕРЛІК ЖӘНЕ ӨНДІРІСТІК ҚЫЗМЕТТІ ЖҮРГІЗУДІҢ ІСКЕРЛІК ЭТИКАСЫ

1. Заңнаманы және ішкі ережелерді сақтау

Биржадағы басымдықтардың бірі Қазақстан Республикасының заңнамасын, Жарғыны және ішкі нормативтік құжаттарды қатаң сақтау болып табылады.

2. Акционерлермен өзара іс-қимыл

Биржа акционерлердің құқықтары қорғалатындай етіп олармен қарым-қатынасын орнатады.

3. Мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл

Биржа қызметінің нәтижелерінің қоғамдық маңыздылығын сезіне отырып, мемлекеттік органдармен конструктивті қарым-қатынас орнатуға және сақтауға ұмтылады.

мемлекеттік билік пен жергілікті өзін-өзі басқару органдарымен, сыбайлас жемқорлықтың және басқа да заңсыз іс-әрекеттердің алдын алуға барлық күшін салады.

4. Іскер серіктестермен, инвесторлармен және жеткізушілермен өзара іс-қимыл **Биржаның басшылығы мен компаниялар директорлары іскер серіктестермен және жеткізушілермен тиімді, бәсекелестікке қабілетті және тең құқылы өзара іс-қимыл жасайды.**

Биржаның басшылығы мен компаниялар директорлары іскер серіктестермен және жеткізушілермен тиімді, бәсекелестікке қабілетті және тең құқылы қарым-қатынас жасайды.

Биржаның барлық қызметкерлері адал және адал бәсекелестікті ұстанады және сыбайлас жемқорлықтың барлық көріністерін болдырмайды.

5. Қоғаммен өзара іс-қимыл

Биржа қоғам алдындағы өзінің әлеуметтік жауапкершілігін сезінеді және оның дамуына оң ықпал етуге ұмтылады.

6. Бұқаралық ақпарат құралдарымен қарым-қатынас

Биржада еншілес компаниялардың қызметі туралы ақпаратқа еркін қолжетімділік мүмкіндігі жасалған.

Биржаның әрбір компаниясының директоры белгіленген тәртіппен өз компаниясының қызметіне қатысты мәліметтерді ұсынуға өкілетті.

Белгіленген тәртіппен бұқаралық ақпарат құралдарына мәліметтерді ұсынуға уәкілетті Биржаның барлық қызметкерлері бұл туралы Биржаның ресми ұстанымынан хабардар

болуы тиіс.

Әрбір қызметкер Биржаның қызметкері ретінде өзі білдірген кез келген пікір Биржаның ресми ұстанымы ретінде бағалануы мүмкін екенін әрдайым түсінуі тиіс.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ НОРМАЛАРЫ

Биржада мақсаттарға жетуде команданың тиімді өзара іс-қимылына бағытталған жұмыс ортасы жасалған.

Қызметкерлердің мінез-құлық ережелері

Әрбір қызметкер міндетті:

- Компания мүддесінде кәсіптік функцияларды адал және тиімді орындауды өз міндетіне алу;
- іскерлік этиканың негізгі құндылықтары мен қағидаттарын ескере отырып іскерлік шешімдер қабылдау;
- мүдделі тұлғаға конфиденциалдылық нормаларын бұзбастан уақтылы шынайы ақпарат беру;
- тікелей тапсырмасыз Компания атынан кез келген тақырыпта жария сөз сөйлеуге, мәлімдеме жасауға немесе сұхбат беруге жол бермеу.

Жайлы жұмыс ортасын жасай отырып және сақтай отырып, қызметкерлер мынадай іскерлік мінез-құлық нормалары мен ережелерін сақтайды:

- бір-біріне құрметпен қарау – тиімді алқалы қатынастардың кепілі;
- сыпайылық пен дұрыстылық, басқаның пікіріне назар аудару;
- позитивті көзқарас. Ұрсуға, шыдамсыздық пен агрессия көрсетуге жол берілмейді;
- әріптестерге көмектесу, білім мен тәжірибемен бөлісу;
- компания ресурстарын жұмысқа байланысты емес мақсаттарда пайдалануға, жұмыс уақытында Компания мүдделерімен байланысты емес істермен айналысуға жол берілмейді;
- жоқ кезінде әріптестердің жеке немесе кәсіптік қасиеттерін талқыламау;

Басшылар мен бағынышты қызметкерлер арасындағы конструктивті кәсіптік қатынастарды орнату барлық деңгейлердегі тиімді ынтымақтастықты дамыту үшін қажет.

Басшыларға мынадай нормалар мен ережелерді сақтауы ұсынылады:

- тапсырмаларды қоюда SMART қағидатын қолдану:

	Мән	Түсіндірме
S	Specific (Нақтылық)	Нені нақ жету керектігі түсіндіріледі. Мысалы, «2021 ж. 31 желтоқсанға дейін таза пайданы 10%-ға арттыру»
M	Measurable (Өлшемділік)	Нәтиже нені өлшеумен анықталатыны түсіндіріледі. Егер көрсеткіш сандық болса, өлшем бірлігін анықтау қажет. ағымдағы жылдың таза пайдасына қатысты».
A	Attainable (Қолжетімділік)	Мақсатқа қандай есебінен жетуді жоспарлайтыны түсіндіріледі. Жалпы оған жету мүмкін бе? санның».
R	Relevant (Өзектілік)	Мақсаттың шынайылығын анықтау. Осы тапсырманы орындау қалаулы мақсатқа жетуге мүмкіндік береді ме?

Т	Time-bound (Уақытпен шектелген)	Мақсатқа жетілуі тиіс уақыт аралығын (тапсырма орындалуы тиіс) анықтау. ағымдағы санның 80%-ына дейін автоматтандырылатын».
---	------------------------------------	---

- басқа қызметкерлердің алдында қызметкерлерді сынамау, бағынышты қызметкерлердің ар-намысы мен қадір-қасиетін кемсітпеу;
- бағыныштылардың алдында өз қателіктерін мойындай білу және олардың өзіне бағытталған конструктивті сынағаны үшін қудаламау;

Қызметкерлердің сыртқы келбеті

Қызметкерлерге қызметтік міндеттерін орындау кезінде іскерлік стиль нормаларын сақтауы ұсынылады.

Арнайы киім мен форма кию белгіленген барлық қызметкерлер арнайы кию ережелерін сақтауға міндетті.

Келіссөздер жүргізудің этикасы

Іскерлік коммуникацияларда Биржаның әрбір қызметкері:

- телефондық келіссөздер кезінде де қоса алғанда келіссөздер жүргізу ережелерін ұстануы тиіс.
- телефон арқылы дұрыс сөйлеу. Әріптестер мен іскерлік серіктестермен дұрыс қарым-қатынас жағымды қоршаған орта қалыптасуына ықпал етеді.

Жиналысқа қатысу ережелері

Жиналыстарға, жоспарлы мәжілістерге, есептік жиналыстарға қатысу шеңберінде *баяндамашылар*:

- баяндаманы презентация түрінде, компанияны позициялаудың барлық элементтерін пайдалана отырып дайындайды (логотип, түстік гамма);
- баяндама тезистері проектор арқылы демонстрациялауға мүмкіндік беретін презентация түрінде ресімделуі тиіс;
- баяндама жиналыс қатысушыларына таныстыру үшін кемінде 1 тәулік бұрын жіберіледі;
- жиналыс өткізілген кезде барлық қатысушыларға таратпа материал беріледі;

қатысушылар:

- жиналысқа дәл белгіленген уақытта келеді, кешігуге жол берілмейді;
- жиналысқа қатысу үшін қажетті материалдарды әрдайым алып жүреді: ежелік, қалам, функционалы бойынша құжаттар;
- жиналыс өтіп жатқан кезде ұялы телефондарды өшіру немесе дыбыссыз режимге қою қажет;

Жиналыс шеңберінде қабылданған барлық шешімдер хаттамада тіркеледі. Шешімдерді орындауға жауапкершілік орындаушыларға жүктеледі.

Іскерлік хат алмасу

Іскерлік хат алмасу шеңберінде Биржаның барлық қызметкерлері мынадай ережелерді сақтауға міндетті:

- барлық хаттар әрдайым үндеуден басталуы тиіс (мысалы, Қайырлы күн, есім / Қайырлы күн, әріптестер);
- хат тақырыбы респонденттен күтілетін нақты әрекетті қамтуы тиіс: «шарттық келіссөз», «есепті қарауды сұрайды»;

- хатты жіберер алдында орфографиялық, пунктуациялық, сөйлеу қателіктерін тексеру қажет;
- хатта тіркеме болған жағдайда тіркелген файлдарды міндетті түрде көрсету қажет;
- барлық хаттарға оларды алған күннен бастап 1 тәуліктен кешіктірмей жауап беру қажет;
- демалыс немесе хаттарға жауап беру мүмкіндігі болмаған кез келген кезең үшін автоматты жауапты орнату қажет;
- хаттың соңында міндетті түрде қол қою көрсетіледі. Қол қоюда байланыстың балама тәсілдері көрсетілуі тиіс.
- хабарламалар тарихын ешқашан өшірмеу керек, өйткені хат – бұл құжат.

Биржа органдарының өзара іс-қимылы

Жұмыс процесінде Биржаның органдары бір-бірінің жұмысына ие кірмеу және олардың арасындағы өзара іс-қимыл арқылы міндеттерді жүзеге асыру қағидатын ұстанады.

Шешім қабылдауды, бағалауды, ұстаным жасауды және т.б. талап ететін мәселелер бойынша алқалы органдармен және олардың арасындағы өзара іс-қимыл хаттама шешімдері арқылы жүзеге асырылады.

Биржаның жоғары органы, басқару органы мен атқарушы органының өзара іс-қимылы тиісті функционалды блоктар жетекшілерін тарта отырып жүзеге асырылуы мүмкін.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ

Биржа кез келген нысандағы сыбайлас жемқорлықты және нарықта дұрыс бәсекелестіктің дамуына бағытталған заңсыз қызметтің өзге де нысандарын қабылдамайтынын ашық мәлімдейді.

Биржада сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл, талан-таражды болдырмау саласында бірыңғай саясат жүргізіледі.

қаржылық есептілік пен өзге де құжаттарды бұрмалау, лауазымдық өкілеттіктерді теріс пайдалану мен асыра пайдалану, немқұрайлылық пен әрекетсіздік.

Биржа компаниялары қызметкерлері өздеріне белгілі сыбайлас жемқорлық пен басқа да заңсыз іс-қимылдардың кез келген жағдайлары туралы хабарлауға міндетті.

АҚПАРАТТЫ ҚОРҒАУ

Биржаның барлық қызметкерлері жұмысқа кіргенде коммерциялық құпияны құрайтын мәліметтерді жарияламау туралы Келісімге қол қояды.

Жұмыс күні ішінде және оның аяқталуынан кейін, қызметкер жұмыс орнын тастап кеткенде, ол монитордың экранын жабуы тиіс.

Жұмыс үстелінде серіктестермен сөйлесу кезінде монитормда болса да қамтылған конфиденциалды ақпаратты жасыру немесе жабу қажет.

Конфиденциалды ақпарат (электронды, жазбаша немесе өзге нысанда) Компания шегінен тысқары шығарылмауы тиіс.

МҮДДЕЛЕР ҚАҚТЫҒЫСЫ

Биржа осы процестің кез келген кезеңінде мүдделер қақтығысы туындамаған шешімдер қабылдануын қамтамасыз етеді.

Биржаның барлық қызметкерлері Компания мүддесінде ғана әрекет етуге және мүдделер қақтығысының кез келген жағдайына жол бермеуге міндетті.

- жеткізушілермен, клиенттермен, мердігерлермен және басқа да серіктестермен тек

Компания мүддесін ескере отырып іскерлік жүргізу;

- тікелей немесе жанама түрде Компаниямен ынтымақтасатын немесе ынтымақтасуды жоспарлайтын жеке немесе заңды тұлғадан ақшалай қаражатты немесе қызметтерді қабылдамау;
- жақын туыстарды жұмысқа қабылдамау, жұбайын/жұбайын, ата-анасын, балаларын, аға-інісін, апа-қарындасын тікелей бағыныштылыққа алмау;
- тікелей немесе жанама байланысы бар компаниялармен жұмыс көлемдерін орындауға шарт жасаспау;
- тікелей басшыны немесе жоғары басшылықты уақтылы хабардар ету және мүдделер қақтығысы туындаған жағдайда оны қарастырудан бас тарту;
- Биржаның заң қызметіне және/немесе Компанияның уәкілетті бөлімшесіне уақтылы жазбаша хабарлама беру.

Биржа Компанияларынан тыс еңбек қызметі болған жағдайда Қызметкерлер:

- басқа ұйымдарда жоспарланатын өзге ақылы еңбек қызметі туралы тікелей басшыны хабардар ету;
- ҚР заңнамасына сәйкес қосымша жұмыс бойынша еңбек қатынастарын ресімдеу;
- негізгі міндеттерді орындауға ықпал етпейтін басқа ұйымдарда өзге ақылы еңбек қызметін жүзеге асыру;
- ҚР заңнамасымен қарастырылған коммерциялық және өзге де қызметтік ақпаратты сақтау ережелерін сақтау.

Биржада еңбекті ақылау туралы Ережеде бекітілмеген жеңілдіктер мен артықшылықтар беруге жол берілмейді.

ІСКЕРЛІК ЭТИКА КОДЕКСІН ПРАКТИКАЛЫҚ ҚОЛДАНУ

Биржаның басшылығы Кодекс ережелерін ашық талқылауды және оны жетілдіру бойынша конструктивті ұсыныстарды ынталандырады.

- тікелей басшыға;
- деңгей бойынша келесі тікелей басшыға;
- Биржадағы функционалды блок жетекшісіне

Кодекстің бұзылуы деп Биржаның қызметкерімен мінез-құлықтың этикалық нормаларын орындамауы немесе тиісінше орындамауы танылады.

Қосымша. Үлгі

Этика кодексін сақтау туралы міндеттеме

Мен, Т.А.Ж., лауазымға кіріскенде, «Еуразиялық Сауда Жүйесі» тауарлық биржасы» АҚ Этика кодексімен, Конфиденциалдылық пен ақпаратты жарияламау туралы ережемен таныстым _____

және оларды сақтауға міндеттенемін.

«_» 2021 ж. _____

Қолы: